

Jméno a příjmení studenta	Terézia Ščasnovičová		
Studijní program	Výtvarná umění		
Obor/ateliér	Multimédia a design/Grafický design		
Forma studia	prezenční	Akad. rok	2020/2021
Název práce	Autorské písmo		
Oponent práce	doc. dr mgr Jacek Mrowczyk		

Teoretická práca pani Terézie Ščasnovičovej pozostáva z dvoch kapitol – *Digitalizované písmo a Dizajn digitalizovaného písma*. V prvej kapitole píše Ščasnovičová o preddigitálnej ére v typografii, o počiatkoch digitálnych zápisov a podáva životopisy dizajnérov písiem, ktorí súvisia s týmto obdobím: Petra Biľaka, Jana Solperu, Františka Štorma. Ďalej píše o súčasnej generácii autorov, podajúc krátke poznámky od dvoch slovenských a od štyroch českých dizajnérov. V nasledujúcej podkapitole sa v prvej časti venuje osobitostiam diakritiky v češtine a v slovenčine a uvádza zoznam písmolejární, ktoré založili či spoluvytvorili českí alebo slovenskí dizajnéri. Ďalej sa Ščasnovičová zaoberá lokálnymi vplyvmi a špecifikami, kde opäť odkazuje na veľké množstvo diakritiky v češtine a v slovenskom jazyku a ich dopad na celý systém písma. Autorka potom píše o experimentálnom písme Bryndziar, v ktorom sú tvary písmen inšpirované expresiou slovenského jazyka. Škoda, že autorka pri tomto príklade ako i pri iných (Čičmany, Hlaholica) nepoužila ilustrácie. V nasledujúcich podkapitolách píše Ščasnovičová o inšpiráciách a o experimentoch. Opäť je nevýhodou, že k spomínaným písmam (napríklad Secret Space, ZUllice) neboli doplnené ilustrácie. Prvá kapitola sa končí dvojodstavcovým záverom o propagácii lokálnej typografie.

Moja prvá poznámka k tejto kapitole sa týka zorganizovania obsahu. Podľa môjho názoru by sa text stal jednoliatejším, keby sa všetky encyklopedické biografické informácie umiestnili až na jej koniec. V terajšej podobe narúšajú plynulosť textu. Na dodatok, je v nich veľa opakovaní. Napríklad poznámka Petra Biľaka sa objavuje aj v časti o genéze digitálneho písma ako aj pri opise písmolejárne Typotheque. To isté možno povedať v prípade Tomáša Brousila a jeho Suitcase Type Foundry. Navyše, výber dizajnérov, ktorí majú tieto encyklopedické poznámky ako aj poznámky samotné, vyvolávajú moje pochybnosti. Napríklad chýbajú tu samostatné poznámky o Michalovi Tornyaiovi alebo o Samuelovi Čarnokom, ktorý bol v práci spomenutý mnohokrát. Na druhej strane v obidvoch poznámkach o Petrovi Biľakovi nie sú spomenuté jeho najznámejšie veľké rodiny písma Eureka a Greta. A v poznámke o Martinovi Pecinovi nie je napríklad vôbec uvedené jeho jediné písmo, Hermafrodit.

Práci by určite pomohlo prepracovanie poznámok o autoroch a o písmolejárnach a ich presunutie na koniec kapitoly. Je tiež potrebné usporiadať obsah (napríklad umiestnenie informácií o diakritických znamienkach na jednom mieste).

Druhá poznámka je vážnejšia a týka sa, podľa mňa, až prílišnej inšpirácie, pre štruktúru a výber obsahu práce, knihy *Font SK* od Samuela Čarnokého. Obsah kapitoly bol v pomere 1:1 prenesený zo spomínanej knihy. Je pravda, že práca Ščasnovičovej rozširuje záber na českých autorov, pre slovenskú vrstvu je ale akýmsi abstraktom hlavných myšlienok Čarnokého publikácie.

Druhá kapitola teoretickej práce, *Dizajn digitalizovaného písma*, je v istom zmysle mini učebnicou o základoch typografie. Obsahuje základné informácie o klasifikácii a štruktúre latinky a o vzájomných vzťahoch znakov písma, podáva typografickú terminológiu, informácie o diakritike a medzerách medzi písmenami. Nasledujúce podkapitoly sa zaoberajú otázkami čitateľnosti a procesom vytvárania digitálneho zápisu písma vo forme fontu spolu s funkciami OpenType.

V druhej kapitole zaráža písanie typografických výrazov v angličtine, napríklad v podsekcii *Anatómia písmového znaku*. Vo vete „Tieto serify sú umiestnené na meanline a ascender line“ sú použité anglické výrazy, aj keď ďalej v práci pani Ščasnovičová už píše po slovensky „stredná doťažnica“ a „horná doťažnica“.

K druhej časti mám ešte malý komentár. V popise rozdielov medzi neskákavými a skákavými číslicami autorka píše, že „Väčšina klasických písiem obsahuje číslice v oboch variantoch, no v počítačoch sa vyskytujú len verzáľkové číslice“. V skutočnosti, to, ktorý z mnohých možných variantov číslic (pretože sú ešte napríklad číslice s rovnakou šírkou znakov) sa v programoch zobrazí ako predvolený, závisí výlučne od dizajnéra písma a jeho nastavenia v programoch na tvorbu fontov.

Na záver by som rád prehlásil, že študenti by mali svoje dizajnérske znalosti preniesť aj do písomnej práce. Rozumiem, že vysokoškolské práce musia byť v súlade s formálnymi požiadavkami stanovenými v pokynoch, týkajúcich sa veľkosti alebo výberu písma. Ale aj pri veľmi prísnych zápisoch a práci v editoroch textov, možné použiť napríklad delenie slov v zarovnaní do bloku, aby sa zbavil do očí bijúcich medzier medzi slovami, alebo sa uistiť, že posledný riadok odseku nie je veľmi krátky.

Práca nepredstavuje úplne nový prístup k téme a jej výhodou je hlavne súhrnná povaha už dostupného materiálu.

Preklad z poľštiny: Drahoslava Skopárová

Návrh klasifikace D – uspokojivě

V(e) Krakov dne 1.06.2021

.....
podpis oponenta práce

Pro klasifikaci použijte tuto stupnici:

A – výborně	B – velmi dobře	C – dobře	D – uspokojivě	E – dostatečně	F – nedostatečně
-------------	-----------------	-----------	----------------	----------------	------------------